

İsmail ERCAN

AVUKATLAR VE HÂKİMLER İÇİN
MEDENİ USUL HUKUKU

ÖZEL HUKUK YARGISI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
-------------	-----

BİRİNCİ KISIM USUL HUKUKUNA GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM TEMEL KAVRAMLAR

I. TERİM SORUNU	3
II. USUL HUKUKUNUN AMACI VE NİTELİĞİ	4
III. USUL HUKUKUNUN KAYNAKLARI	6
IV. USUL KURALLARININ UYGULANMA ALANI	7
A. Yer Bakımından Uygulanma Alanı	7
B. Zaman Bakımından Uygulanma Alanı	7
V. USUL HUKUKUNUN TEMEL İLKELERİ	8
A. Tasarruf İlkesi	8
B. Taraflarca Getirilme İlkesi	9
C. İstemle Bağlılık İlkesi	9
D. Hukuksal Dinlenme Hakkı	10
E. Aleniyet İlkesi	12
F. Dürüst Davranma ve Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü	13
G. Usul Ekonomisi İlkesi	13
H. Teksif İlkesi	14
I. Yargıcın Davayı Aydınlatma Ödevi	15
İ. Yargıcın Yargılamayı Sevk ve İdare Etmesi İlkesi	16
J. Yargıcın Hukuku Re'sen Uygulaması İlkesi	16
VI. ÇEKİŞMELİ YARGI - ÇEKİŞMESİZ YARGI AYRIMI	17
A. Kavram	17
B. Ayrımın Ölçütleri	18
1. Genel Olarak	18
2. Çekişmesiz Yargı Kataloğu	19
C. Usul	20
1. Görevli Mahkeme	20
2. Yetkili Mahkeme	23
3. Yargılama Usulü	23
D. Sonuçları	23

İKİNCİ BÖLÜM YARGI ÖRGÜTÜ

I. GENEL OLARAK	25
II. YARGI YERLERİ (MAHKEMELER)	25
A. Genel Olarak	25

B. Mahkemelerin Sınıflandırılması	26
1. Kuruluş ve Çalışma Usullerine Göre	26
2. Yargılama Sistemindeki Derecelendirmeye Göre	26
3. Tarafların Statülerine ya da Görmeyi Üstlenmiş Oldukları Uyuşmazlıkların Niteliklerine Göre	27
C. Türkiye’de Hukuk Mahkemelerinin Örgütlenmesi	28
1. İlk Derece Mahkemeleri	28
2. İkinci Derece Mahkemeleri - Bölge Adliye Mahkemeleri	30
3. Yargıtay	33

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YARGI GÖREVLİLERİ

I. YARGIÇLAR (= HÂKİMLER)	37
A. Yargıçlık Statüsü	37
B. Mahkemelerin Bağımsızlığı ve Yargıçlık Güvencesi	39
C. Yargıcın Yasaklılığı ve Reddi	40
1. Genel Olarak	40
2. Yargıcın Yasaklılığı (= Çekinmesi)	41
3. Yargıcın Reddi	43
4. Yargıcın Yasaklılığı ile Reddinin Karşılaştırılması	51
D. Yargıçların Hukuksal Sorumlulukları	53
1. Genel Olarak	53
2. Sorumluluk Nedenleri	55
3. Sorumluluk Davası	57
II. AVUKATLAR	59

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM YAZI İŞLERİ

I. GENEL OLARAK	65
II. YAZI İŞLERİ PERSONELİ	65
A. Yazı İşleri Müdürü	65
B. Zabıt Kâtibi (Yazman)	66
C. Mübaşir	67
D. Hizmetli	67
III. MAHKEMELER VE HUKUK DAİRELERİNDE TUTULACAK KAYITLAR	67
IV. DOSYA VE BELGELER	70
V. UYAP	71

İKİNCİ KISIM USULİ UYUŞMAZLIKLAR

BİRİNCİ BÖLÜM YARGI YOLU UYUŞMAZLIKLARI

I. GENEL OLARAK	75
II. UYUŞMAZLIK TÜRLERİ	75
A. Görev Uyuşmazlığı	75
1. Olumlu Görev Uyuşmazlığı	75
2. Olumsuz Görev Uyuşmazlığı	79
B. Hüküm Uyuşmazlığı.....	81
1. Genel Olarak	81
2. Koşulları	81
3. Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesi	81
C. Uyuşmazlık Çıkarılamayacak Durumlar	82
D. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarını Bekletici Sorun Sayma	82
E. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarının Sonuçları	83

İKİNCİ BÖLÜM GÖREV UYUŞMAZLIKLARI

I. GENEL OLARAK	85
II. GÖREVLİ MAHKEMENİN BELİRLENMESİ	86
A. Asliye Hukuk Mahkemesinin Görev Alanı.....	87
1. Mal Varlığına İlişkin Davalarda Görev	87
2. Kişi Varlığı Haklarına İlişkin Davalarda Görev	88
B. Sulh Hukuk Mahkemesinin Görev Alanı	92
1. Dava Konusunun Değer ve Tutarına Bakılmaksızın Görevlendirilen Dava ve İşler.....	93
2. Başka Mahkemelerin Görevine Girmeyen Çekişmesiz Yargı İşleri	96
3. Diğer Yasaların Sulh Hukuk Mahkemesini Görevlendirdiği Dava ve İşler	97
III. GÖREVSİZLİK KARARI	99
A. Genel Olarak	99
B. Yasa Yolları.....	101
C. Görevsizlik Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler	101

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YETKİ UYUŞMAZLIKLARI

I. GENEL OLARAK	105
II. YETKİ KURALLARI	106
A. Genel Yetki	106
1. Türkiye’de Yerleşim Yeri Olanlara Karşı Açılacak Davalar	106
2. Türkiye’de Yerleşim Yeri Olmayanlara Karşı Açılacak Davalar.....	108
3. Davalıların Birden Fazla Olması.....	109
B. Özel Yetki	110

1. Genel Olarak	110
2. Özel Yetki Kuralları	110
III. YETKİ KURALLARININ NİTELİĞİ.....	120
A. Kesin Yetki Kuralları	120
B. Kamu Düzenine İlişkin Olup Kesin Olmayan Yetki Kuralları	121
IV. YETKİ SÖZLEŞMESİ	121
A. Genel Olarak	121
B. Koşulları	122
C. Türleri	123
V. YETKİ İTİRAZI	124
VI. YETKİSİZLİK KARARI.....	126

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İŞ DAĞILIMI

UYUŞMAZLIKLARI

BEŞİNCİ BÖLÜM

YARGI YERİ BELİRTİLMESİ

UYUŞMAZLIKLARI

I. GENEL OLARAK	133
II. USUL	135

ÜÇÜNCÜ KISIM USULİ İŞLEMLER

BİRİNCİ BÖLÜM

USUL İŞLEMLERİNİN

GENEL KURAMI

I. KAVRAM	139
II. TÜRLERİ	140
A. Taraf Usul İşlemleri	140
1. Kavram	140
2. Özellikleri	140
3. Usul İşlemlerinde Eksiklikler ve Sonuçları	142
B. Mahkeme Usul İşlemleri	143

İKİNCİ BÖLÜM

SÜRELER, ADLİ TATİL VE

ESKİ HALE GETİRME

I. SÜRELER	145
A. Kavram	145
B. Türleri	145

1. Yasal Süreler	145
2. Takdiri Süreler	146
3. Sürelerin Hesaplanması	149
II. ADLİ TATİL	150
III. ESKİ HALE GETİRME	153
A. Genel Olarak	153
B. Usul	155

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEBLİGAT

I. TEMEL KAVRAMLAR	157
A. Tebligat.....	157
B. Davetiye	158
II. TÜRLERİ	158
III. TEBLİGAT ÇIKARTABİLECEK MERCİLER	161
IV. TEBLİGAT GİDERLERİ	161
V. TEBLİGAT YAPILABİLECEK KİŞİLER	162
A. Muhatap.....	162
1. Gerçek Kişiler	162
2. Tüzel Kişiler	164
B. Muhatap Adına Tebligatı Kabule Yetkili Kişiler	164
VI. TEBLİGATIN YAPILABİLECEĞİ YER	167
A. Adreste Tebligat	167
1. Gerçek Kişiler	168
2. Tüzel Kişiler	170
B. Adres Değişikliği	171
VII. TEBLİGATIN YAPILABİLECEĞİ ZAMAN.....	172
VIII. TEBLİGATIN YAPILMASI	172
IX. TEBLİĞ OLANAKSIZLIĞI VE TEBELLÜĞDEN KAÇINMA.....	174
X. İLANEN TEBLİGAT	176
XI. YURT DIŞI TEBLİGAT	179
A. Genel Olarak	179
B. Yabancı Ülkedeki Türk Vatandaşlarına Tebligat	179
C. Yabancı Ülkede Türk Memurlarına ve Askeri Kişilerine Tebligat	180
D. Türkiye'deki Elçilik veya Konsolosluklardan Tevdi Olunan Tebligat Evrakı	180
XII. TEBLİGATIN YOKLUĞU VE USULSÜZLÜĞÜ.....	181
A. Tebligatın Yokluğu	181
B. Tebligatın Usulsüzlüğü	181
XIII. TEBLİGAT SUÇLARI	183

DÖRDÜNCÜ KISIM DAVA

BİRİNCİ BÖLÜM DAVANIN TARAPLARI VE DAVAYA KATILAN ÜÇÜNCÜ KİŞİLER

I.	TARAFLARIN EHLİYETLERİ	187
	A. Taraf Ehliyeti	187
	1. Gerçek Kişiler	188
	2. Tüzel Kişiler	191
	3. Tüzel Kişiliği Olmayan Topluluklar	194
	B. Dava Ehliyeti.....	196
	1. Genel Olarak	196
	2. Gerçek kişiler	196
	3. Tüzel kişiler	210
	4. Sonuçları	211
	C. Davaya Vekâlet Ehliyeti	211
	1. Genel Olarak	211
	2. Vekâletname	214
	3. Vekâletnamenin Mahkemeye Verilmesi	218
	4. Davaya Vekâletin İçeriği (Kapsamı)	219
	5. Davaya Vekâletin Son Bulması	222
	D. Sıfat (= Husumet)	226
	1. Genel Olarak	226
	2. Husumet İtirazı	230
	3. Hasımda Yanılma	230
	4. Taraf Değişikliği	231
	E. Dava Takip Yetkisi	234
	F. Tarafların Temsili	235
	1. Genel Olarak	235
	2. Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerin Temsili	235
	3. Temsilde Yanılma	235
II.	DAVA ARKADAŞLIĞI	236
	A. Genel Olarak	236
	B. Türleri.....	237
	1. İhtiyari Dava Arkadaşlığı.....	237
	2. Zorunlu Dava Arkadaşlığı	240
III.	DAVAYA KATILMA (= MÜDAHALE).....	245
	A. Genel Olarak	245
	B. Türleri.....	245
	1. Fer'i Müdahale	245
	2. Asli Müdahale	251
IV.	DAVANIN İHBARI	254
	A. Kavram	254

B. Koşulları	254
C. Usul	255
D. Sonuçları	259
1. Maddi Hukuka İlişkin Sonucu	259
2. Usul Hukukuna İlişkin Sonuçlar	259

İKİNCİ BÖLÜM DAVA KOŞULLARI

I. GENEL OLARAK	261
II. TÜRLERİ	263
A. Genel Dava Koşulları	263
1. Mahkemeye İlişkin Dava Koşulları.....	263
2. Tarafra İlişkin Dava Koşulları	267
3. Dava Konusuna İlişkin Dava Koşulları.....	268
B. Özel Dava Koşulları	277

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DAVA TÜRLERİ

I. İSTENEN HUKUKSAL KORUNMAYA GÖRE	279
A. Edim Davaları	279
B. Tespit Davaları.....	280
1. Genel Olarak	280
2. Koşulları	280
3. Sonuçları	281
C. Yenilik Doğuran Davalar	281
1. Genel Olarak	281
2. Koşulları	282
3. Türleri.....	282
4. Sonuçları	283
D. Belirsiz Alacak ve Tespit Davaları.....	283
1. Genel Olarak	283
2. Niteliği ve Türleri.....	284
3. Koşulları	285
4. Sonuçları	289
II. İSTEM (= TALEP) SONUCUNUN NİCELİĞİNE GÖRE	290
A. Objektif Dava Birleşmesi	290
B. Terditli Davalar	291
C. Seçimlik Davalar	292
D. Kısmi Dava.....	293
E. Mütelahik Davalar	298
F. Topluluk Davaları.....	299
III. DAVA KONUSU HAKKIN NİTELİĞİNE GÖRE.....	300

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DAVANIN AÇILMASI

I.	DAVANIN AÇILMASI USULÜ	301
	A. Genel Olarak	301
	B. Fiziksel Ortamda Dava Açılması.....	301
II.	DAVANIN AÇILDIĞI TARİH	304
III.	TENSİP TUTANAĞI.....	306
IV.	DAVA AÇILMASININ SONUÇLARI.....	307
	A. Maddi Hukuka İlişkin Sonuçlar	307
	1. Zamanaşımının Kesilmesi.....	307
	2. Hak Düşürücü Sürenin Korunması	307
	3. Bazı Kişi Varlığı Haklarının Mal Varlığı Hakkına Dönüşmesi	307
	4. Davalının Temerrüde Düşmesi	308
	5. İyiniyetin Ortadan Kalkması	308
	B. Usul Hukukuna İlişkin Sonuçlar	308
	1. Davanın Karara Bağlanması Zorunluluğu	308
	2. Tasarruf Ehliyeti	308
	3. Dava Koşullarının Belirleneceği Tarih	308
	4. Derdestlik.....	308
	5. Hükme Esas Alınacak Durum ve Koşullar	309
	6. Geçici Hukuksal Koruma Tedbirleri	309
	7. Davayı Geri Alma Yasağı.....	309
	8. Davayı Genişletme ve Değiştirme Yasağı	311
V.	DAVAYA YANIT (CEVAP)	311
	A. Genel Olarak	311
	B. Savunma Nedenleri.....	312
	1. Maddi Hukuka Dayanan Savunma Nedenleri	312
	2. Usul Hukukuna Dayanan Savunma Nedenleri.....	313
	C. Yanıt Süresi	315
	1. Genel Olarak	315
	2. Yanıt Süresinin Uzatılması.....	315
	3. Yanıt Süresinin Kısaltılması	316
	D. Yanıt Dilekçesinin Verilmesi.....	316
	E. Sonucu	317
VI.	KARŞI DAVA.....	317
	A. Genel Olarak	317
	B. Koşulları	317
	C. İncelenmesi ve Sonuçlandırılması	319

BEŞİNCİ BÖLÜM DAVANIN AŞAMALARI

I.	DİLEKÇELER AŞAMASI	321
	A. Dava Dilekçesi	321
	B. Yanıt (= Cevap) Dilekçesi	327
	C. Yanıt Yanıt ve İkinci Yanıt Dilekçeleri	330

D. Davanın ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı.....	330
1. Davanın (= İddianın) Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı	330
2. Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı.....	333
II. ÖN İNCELEME AŞAMASI	335
A. Genel Olarak	335
B. Duruşmasız Ön İnceleme	337
C. Duruşmalı Ön İnceleme.....	338
1. Duruşma Hazırlığı	338
2. Ön İnceleme Duruşması	339
3. Süreler Hakkında Karar	341
III. TAHKİKAT (= İNCELEME) AŞAMASI.....	342
A. Kavram	342
B. Duruşma.....	342
1. Genel Olarak	342
2. Duruşmanın Düzen ve Disiplini	343
3. Duruşmanın Yürütülmesindeki Yasak ve Olanaklar.....	344
4. Duruşma Tutanağı	346
C. Tahkikat Usulü	348
D. Tahkikatın Sona Ermesi	349
IV. SÖZLÜ YARGILAMA AŞAMASI	349
V. KARAR AŞAMASI	350

ALTINCI BÖLÜM
**DAVA SIRASINDAKİ
ÖZEL DURUMLAR**

I. DAVANIN ISLAHI.....	351
A. Kavram	351
B. Islahın Konusu	351
1. Islah Yoluyla Yapılabilecek İşlemler	351
2. Islahla Yapılmamış Sayılamayacak İşlemler	353
3. Islah Yoluyla Yapılamayacak İşlemler	353
4. Islah Yoluna Başvurulmasına Gerek Olmayan Durumlar	356
C. Koşulları	356
D. Türleri.....	358
1. Davanın Tamamen Islahı	358
2. Davanın Kısmen Islahı	359
E. Kötü niyetli Islah	360
F. İdari Yargıda Islah	360
II. DAVALARIN BİRLEŞTİRİLMESİ VE AYRILMASI.....	363
A. Davaların Birleştirilmesi	363
1. Genel Olarak	363
2. Usul.....	363
3. Sonuçları	368
B. Davaların Ayrılması	369
1. Genel Olarak	369